

LOTSVERBETERING.

Er was eens een tandarts.

Den geheelen dag had hij ingespannen gewerkt en verassingen van allerlei aard waren behoorlijk zijn deel geworden.

Eerst een paar extracties, die meer kracht, acrobatiek en tijd vereischten dan hem — en vermoedelijk ook den patiënt — lief was. Daarna een wortelkanaalbehandeling distaal in een tweeden bovenmolaar, dewelke meer reden gaf tot in- en zelfs uitwendig vloeken, dan tot zelfvoldoening. En als finale een ablatio odontolithos, uitgevoerd in een atmosfeer, die elke rechtgeaarde gemeentereiniging hem zou hebben benijd. — Kortom, aan alle voorwaarden voor het geluk eens tandarts was voldaan.

Toen hij nu na afloop zijn praestaties onder cijfers had gebracht, zag zijn Dagboek er als volgt uit:

Benoodigde tijd:	1 dag loon	f 0.63
1 u. 15 min.	5 extracties met injectie	—
55 „	Volledige extractie voor prothese	—
30 „	Idem voor partieele prothese	—
1 u. 10 min.	Wortelkanaalbeh. + wortelvulling	
	M ₂ ^{ss}	f 2.—
	Af voor cauterisatie 20 min.	„ 0.35
		„ 1.65
48 „	Contour amalgaamvulling P ₂ is	„ 2.—
45 „	idem dist. M ₂ id	„ 2.—
30 „	Tandreiniging	—
20 „	Idem	—
7 u. 30 min.	TOTAAL	f 6.28

Hij schudde eenigszins teleurgesteld het hoofd. Tot de hoogstaangeslagenen zou hij op die manier vooreerst wel niet gaan behooren, docht hem, en minder opwekkende gepeinzen zwierven door zijn geest.

Tot — opeens een blijde glans zijn gezicht overtrok. Hij keek op zijn horloge. Als hij vlug voortmaakte, kon hij den trein van 5.31 nog halen en datzelfde fijne rondritje maken van de vorige week: over Utrecht, den Bosch, Nijmegen, Arnhem en Zwolle met nog een Abstecher naar Kampen en terug. En met den laatsten trein van 11.56 thuis. Hij kon dan tevens — zoo rekende hij vliegensvlug uit — bij Ermelo-Veldwijk zijn 10000 K.M.-jubileum in alle stilte vieren, waar zijn 24 collega's gelukkig niets van wisten, want anders waren ze er als de kippen bij en kostte het hem een rondje aan alle buffetwagens, die ze onderweg zagen . . .

De scherpzinnige lezer heeft natuurlijk van de inleiding alles, maar van het administratieve deel en de rest, niets begrepen. Ik haast me dan ook om hem bij de diagnose van dit ziektebeeld te helpen: Die collega was 5 maanden spoortandarts en had dien dag — zeer toevallig — niets dan spooimenschen op audiëntie gehad. En hij bezat — vooral niet te vergeten — een gunstbewijs van vrij vervoer. Een abonnement eerste klas.

Dit is het onopgesmukte relaas van de lotgevallen eens collega's, wiens arbeidscontract de moeite van het beschouwen overwaard is.

Op wie overtuigd mocht zijn van een momenteel nog bestaande gunstige conjunctuur op de tandheekkundige arbeidsmarkt, kan kennisneming van de prijzen, waarvoor de Mij. tot Expl. van Staatsspoorwegen zich tandheekkundige hulp voor haar personeel heeft verschaft, niet anders dan verbijsterend werken. En blijkens de advertentie in het vorige tijdschriftnummer zullen weldra nog 5 collega's in de gelegenheid zijn, op gelijke voordeelige condities als de anderen, hun kennis en kunde verkrijgbaar te stellen voor wie daar recht op en behoefte aan hebben.

Hieronder volgt de inhoud van het spoortandmeesterlijk contract, meesterlijk gezet in de lijst eener waardeerende beschouwing.

- A. De tandarts ontvangt een remuneratie, bedragende :
f 0,15 per jaar en per bij hem ingeschreven deelgenoot van het Zieken- en Ondersteuningsfonds, die alleen voor zich zelve, doch niet voor zijn gezin aan het Fonds deelneemt; *f* 0.30 per jaar en per bij hem ingeschreven gezin (waaronder is te verstaan de deelgenoot zelf, diens echtgenoot en inwonende kinderen, beneden den leeftijd van 18 jaar.)

De daarvoor te verleenen tandheilkundige hulp omvat :
 Het trekken van tanden, kiezen en wortels;
 Verwijderen van tandsteen;
 Behandeling der ziekten van het tandvleesch, de tandkas, consult en recept.

We constateeren dus, dat de deelgenoot voor een bedrag, waarvoor hij zich één keer bij zijn barbier kan laten scheren, een heel jaar doorlopend vrij entree heeft bij den spoortandarts voor een gebitsverzorging, waar zoowel de patiënt als de tandarts veel plezier van kan beleven, ieder op zijn manier.

- B. Vullingen en zenuwbehandelingen. Hiervoor ontvangt de tandarts *f* 2 per vulling en *f* 2 per geheele zenuwbehandeling, d.w.z. cauterisatie, verwijdering van de zenuw en opvulling van het wortelkanaal te zamen.

De roerende zorg van de Administratie voor haar onderdanen blijkt wel het treffendst uit de zorgvuldige omschrijving van de wortelkanaalbehandeling. Zij heeft blijkbaar niet behoeven te wachten op het artikel van Collega De Vries, om met oordeel des onderscheids zoo maar pardoes het beste te kiezen uit wat op het tandheilkundige ondermaansche de gemoederen zoo hevig in beroering houdt. En met een nonchalant gebaar bepaalt zij het honorarium diens overeenkomstig....

Intusschen is de spoortandarts, na aan Callahan's

nagedachtenis een $H_2 SO_4$ offer gebracht te hebben, den hemel te rijk, als hij na een vinnigen strijd met weerbarstige guttapercha-points gevorderd is tot het moment, waarop hij opnieuw een vorstelijk honorarium gaat verdienen met het leggen van de bijpassende contouramalgaamvulling.

Laten we hem hierbij niet afleiden en liever onze aandacht wijden aan:

C. Het aanpassen, vervaardigen en leveren van kunsttanden en \approx gebitten (waar volgens verklaring van een gewonen fondsgeneesheer verstrekking eener prothese voor den gezondheidstoestand van de(n) patiënt(e) wordt noodig geacht).

Hiervoor ontvangt hij:

- a. voor een volledige boven \approx of onderprothese (14 tanden) f 2.— per tand = f 28.—;
- b. voor een volledige boven \approx en onderprothese (28 tanden) f 2.— per tand = f 56.—;
- c. voor een partieele boven \approx of onderprothese: voor zooveel kunsttanden met metalen stiften moeten worden gebruikt f 2.50 per tand tot een maximum van 6 tanden boven en 6 tanden beneden; de overige f 2. per tand; met dien verstande dat de vergoeding voor de geheele partieele prothese niet meer dan f 28.— zal bedragen.

Te waardeeren valt de tandtechnische warenkennis. De Administratie koopt voor den drommel geen kat in den zak. Geen gepruts met gaatjestanden; metalen stiften, niets minder. Gelukkig voor den spoortandarts (maar laat de S.S. het niet hooren!), zijn metalen rekbaar, dies kan hij naar goed koopmansgebruik bij zijn kunsttanden-leveranties, tegen lage maar vaste prijzen, toch nog een winstmarge bewaren.

Natuurlijk zit er in den handelsketen tusschen in \approx en verkoop nog wel een klein schakeltje, dat eenige zorg vereischt. Zoo zal de hoedenwinkelier zonder eenige prijsverhooging de gekochte hoed naar de eenigszins grillige

doorsnede van uw cranium oprekken. De bloemenventer op den hoek van de straat draagt zorg, de afzonderlijke bloemen tot een aangenaam geheel te rangschikken.

Evenzoo de spoortandarts. Hij bevestigt het verlangde aantal kunsttanden even op een verhemelte-plaat en levert aldus een kunstgebit à f 2.50 per tand, bruto. Simple comme bonjour.

Tot zoover de quintessence van het contract. Gelijk men ziet, valt er zeer veel goeds van te zeggen. Hoe het zij, in beginsel is het een te waardeeren feit, dat een machtig lichaam als de »Nederlandsche Spoorwegen« naast het lichamenlijk, ook het tandheelkundig heil van zijn talrijk personeel beoogt. Een groot aantal menschen, wier financiële positie de zorg voor hun gebit in de privé-praktijk niet gedooft, kan op deze wijze goedkoop hulp vinden. Voor de goede kwaliteit er van heeft het Z. en O.-fonds alleen op papier gezorgd. Wat er in de praktijk van terecht komt, daaromtrent zijn de betrokken collega's het beste op de hoogte. Wanneer echter het economisch axioma: »alle waar is naar zijn geld«, ook voor de Tandheelkundige afdeling van het Z. en O.-fonds van kracht is, laten we er dan maar over zwijgen. Maar waarom is in het veen der exploitatie=millioenen het turfje der tandheelkundige verzorging zoo klein gestoken? Omdat, zoo zal de S.S. redeneeren, de ervaring leert, dat de betrokken tandartsen het groot genoeg achten, anders zouden ze wel voor de eer bedanken!

Zoo staan we ten slotte voor de odontologische puzzle: hoe psychologisch te verklaren, dat een 25-tal lieden van overigens onbesproken tandheelkundigen levenswandel, het met hun tandmeesterlijke waardigheid kunnen overeenbrengen om hun kennen en kunnen op zulke schamele voorwaarden ter beschikking te stellen van een groote onderneming.

Zelfverloochenende naastenliefde kan het bezwaarlijk zijn, want in de statuten staat geschreven, dat de Vereeniging

van Spoorwegtandartsen zich ten doel stelt de stoffelijke belangen harer leden te behartigen. Waaruit gevoegelijk kan worden geconcludeerd, dat zij een wortelkanaalsbehandeling liever met f 2.10 dan met f 2. — gehonoreerd ziet.

Is het misschien overmaat van sociaal-tandheelkundig idealisme, dat hen drijft, om, wars van alle platonische toegenegenheid, metterdaad te getuigen door het brengen van een persoonlijk offer? Ze hingen het in elk geval niet aan de groote klok, wat bij de bescheidenheid, vele stoere werkers eigen, althans niet misstaat. Ik wil het derhalve aannemen, onder benefice van inventaris.

Ten slotte blijft nog over een mogelijke fascinerende werking van de vrijkaart. — Het is bekend, dat een handig koopman vaak zijn minder deugdelijke waar aanlokkelijk kan maken door een toegift, die de kooplust moet opwekken voor een artikel, dat op grond van zijn kwaliteit alleen niet in staat is aftrek te vinden. Het op een buitenskansje beluste publiek, door dezen vorm van camouflage misleid, verwacht hoofd- en bijzaak en hapt gereedelijk toe.

De spoorwegbestuurderen, kennende de aantrekkingskracht van hun reclametoegift, hebben het systeem met succes ingevoerd. Gelet op de financiële regeling van het Z. en O.-fonds ten opzichte van de tandheelkundige verzorging, moet in de belooning het bewijs van vrij vervoer wel ver boven de nominale waarde zijn verdisconteerd. Of onze spoorcollega's zich hebben laten biologieeren door die luxe-verpakking, waarin het magere baantje gekleed is? Bij gemis aan voldoende verklaring voor de verkleefdheid aan hun functie uit anderen hoofde, zou men het haast gaan gelooven. Ik weet niet welke afmetingen de reislust heeft aangenomen, maar mij docht, dat het geldelijk equivalent van het jaarlijksch parcours zelfs bij de tegenwoordige duurte niet goed kan maken wat aan het honorarium ontbreekt. Maar misschien weten de Spoorwegmaatschappijen beter.

Het systeem van beloningen in natura (∞ K.M. 1° klas voor X vullingen + IJ extracties + Z kunsttanden en gebitten) is wellicht voor uitgebreide toepassing vatbaar en opent wijde perspectieven. De gemeente, die een tandheelkundige kliniek wil oprichten, geve den aan te stellen tandarts vrij water, gas, electriciteit, telefoon en tramgebruik en de geheele sociaal tandheelkundige kwestie, die thans struikelt over de salarissen, is met één slag opgelost!

Maar, alle gekheid op een stokje, de spoortandartsen moeten opslag hebben. Iedereen heeft onderdehand een tweede salaris er bij gekregen en aast op een derde. Wo alles liebt, kann Karl allein nicht hassen. Dus, vooruit er mee! Hun organisatie telt binnenkort 30 leden en omvat dan het geheele land. De tijden en de Vereeniging zijn bijgevolg rijp voor een krachtige actie voor lotsverbetering. Zij toone haar kracht!

Mocht die onverhoopt te kort schieten (de spoorwegdirecties zijn zelfs voor zulke sterke bonden niet gauw bang), dan moeten de Heeren Moltmaker en Raphaël er maar aan te pas komen.

P. H. BUISMAN.